

VOETGANGERS BREVET ZILVER

1. Inleiding

Kinderen zouden rond negen jaar veilig moeten kunnen stappen in het verkeer en zelfstandig een straat moeten kunnen oversteken. Dat vereist echter de nodige training. Voetgangerstraining gebeurt stapsgewijs. Het is belangrijk dat je als leerkracht rekening houdt met de ontwikkeling van je leerlingen en de verschillende stappen van het leerproces volgt.

1.1 Stapsgewijze aanpak leerlijn stappen

Deze leerlijn toont waar je leerlingen zich bevinden in het traject dat wij voor hen met onze voetgangersbrevetten uitgestippeld hebben.

	Eerste en tweede kleuterklas	Oefenen voor het Voetgangersbrevet Brons	Stoeptraining
	Derde kleuterklas	Eindtest Voetgangersbrevet Brons	
✓	Eerste leerjaar	Oefenen voor het Voetgangersbrevet Zilver	Oversteektraining
✓	Tweede leerjaar	Eindtest Voetgangersbrevet Zilver	
	Derde leerjaar	Oefenen voor het Voetgangersbrevet Goud	Verkeersvaardigheid
	Vierde leerjaar	Het Grote Voetgangersexamen	

1.2 Stapsgewijze aanpak Voetgangersbrevet Zilver

Om met je leerlingen het Voetgangersbrevet Zilver te behalen, doorloop je verschillende stappen:

Stap 1: voorbereiding

- Lees het stappenplan goed door.
- Breng je collega's/directie op de hoogte van de leerlijn.
- Breng de ouders op de hoogte van de voetgangerstraining.

Stap 2: vaardigheden trainen

- Oefen met je leerlingen de volgende vaardigheden (zie aparte fiche):

1. Stappen op een berm/fietspad/fietsvoetpad als er geen voetpad is
2. Oversteken op een zebra-pad
3. Langs een hindernis stappen die het voetpad deels verspert
4. Oversteken op een veilige plaats (als er geen zebra-pad is)

Stap 3: eindtest Voetgangersbrevet Zilver

- Stel het parcours op.
- Overloop het parcours samen met de leerlingen.
- Beoordeel de leerlingen met de controlefiche verkeersschool.be -> brevetten.

1.3 Eindtermen

Inhoudelijk en methodologisch sluiten de vaardigheden van Het Voetgangersbrevet Zilver aan bij de volgende eindtermen voor het lager onderwijs:

Mens en maatschappij - Verkeer en mobiliteit

De leerlingen

- 4.14 kunnen de gevaarlijke verkeerssituaties in de ruimere schoolomgeving lokaliseren.
- 4.15 beschikken over voldoende reactiesnelheid, evenwichtsbehoud en gevoel voor coördinatie en ze kennen de verkeersregels voor fietsers en voetgangers, om zich zelfstandig en veilig te kunnen verplaatsen langs een voor hen vertrouwde route.
- 4.16 tonen zich in hun gedrag bereid rekening te houden met andere weggebruikers.

Lichamelijke opvoeding - Motorische competenties

De leerlingen

- 1.2 kunnen veiligheidsafspraken naleven.
- 1.3 kennen de gevaren en risico's van bewegingssituaties en kunnen deze inschatten en signaleren.
- 1.6 tonen in het bewegen een intuïtief, maar ook een bewust kennen, aanvoelen, omgaan en rekening houden met de eigen lichaamskenmerken, -mogelijkheden en -beperkingen.
- 1.9 kunnen balanceren op de grond en over diverse soorten toestellen.
- 1.15 kunnen hun loopstijl en -tempo aanpassen aan de afstand.
- 1.17 beheersen fundamentele bewegingsvaardigheden die nodig zijn om een eenvoudig bewegingsspel zinvol te kunnen spelen in eenvoudige sport- en spelsituaties.
- 1.18 kunnen eenvoudige spelideeën uitvoeren in eenvoudige bewegingsspelletjes.
- 1.32 zijn bereid zichzelf vragen te stellen over hun aanpak voor, tijdens en na het oplossen van een bewegingsprobleem en willen op basis hiervan een aanpak (bij)sturen.

1.4 Motorische en zintuiglijke ontwikkeling stimuleren

Jonge kinderen zijn psychomotorisch nog in volle ontwikkeling. Doorheen de basisschool rijpen ze en zullen ze in staat zijn om bepaalde motorische vaardigheden uit te voeren. Het is belangrijk dat je die natuurlijke ontwikkeling stimuleert, maar ook dat bepaalde technieken (kijktechniek, oversteken, ...) geautomatiseerd zijn vóór de leerlingen zelfstandig in het echte verkeer gaan. Bij het Voetgangersbrevet Zilver doen ze dat altijd onder toezicht van een volwassene. De volwassen begeleider voorziet dus dat hij kan ingrijpen wanneer een kind een verkeerde inschatting maakt en zo in een gevaarlijke situatie terecht kan komen.

2. Vaardigheden trainen

De vier vaardigheden die de leerlingen moeten beheersen om hun Voetgangersbrevet Zilver te behalen, kan je trainen in spelvorm. De spelletjes zijn gerangschikt volgens moeilijkheidsgraad, je kan dus best beginnen met het eerste spel. Train altijd eerst in een beschermde omgeving en nadien pas in het echte verkeer. Als je deze opbouw volgt, werk je steeds in de juiste ontwikkelingsfase van je leerlingen.

Praktisch:

- Op de speelplaats vind je wellicht stroken of lijnen die een voetpad kunnen voorstellen. Zijn die er niet, teken ze dan met krijt of gebruik stoeprandstroken. Die kan je zelf maken met vinylvloerbekleding (knip stroken van 10 cm breed en ongeveer 4 m lang).
- Zorg dat je een huizenkant kan voorstellen (de buitengevel van een gebouw).
- Als je nadien in het echte verkeer traint, zorg dan voor extra begeleiding. Een collega of verkeers(groot)ouder zorgt mee voor de veiligheid van de groep in het verkeer.

Werkt jouw school al met verkeersouders? Kijk op verkeersouders.be.

3. Eindtest Voetgangersbrevet Zilver

3.1 Voorbereiding

Stap 1: zoek extra begeleiding

- Voor de eindtest van het Voetgangersbrevet Zilver heb je twee extra begeleiders nodig die meestappen met de leerlingen. Denk aan de turnleerkracht, (klas)leerkracht, directie of een (verkeers)ouder. Terwijl ze meestappen kunnen ze het kind ook beoordelen op de verschillende vaardigheden.

TIP: Vraag helpende ouders om zich te registreren op [verkeersouders.be](https://www.verkeersouders.be).

- Je kan de lokale politie uitnodigen om op de dag van de test een oogje in het zeil te houden. Door samen te werken met de lokale politie toon je als school dat je er alles aan doet om de test voor het Voetgangersbrevet Zilver zo veilig mogelijk te laten verlopen.

Stap 2: maak een planning

- Prik samen met de begeleiders een geschikte **datum** voor de eindtest.
- Stippel een **parcours** uit. De route begint aan de schoolpoort en bevindt zich idealiter in de straat van de school, een omgeving die voor de leerlingen **relevant, veilig en herkenbaar** is. Een korte route met een afstand van ongeveer 750 meter volstaat al.
- Overloop met de begeleiders de **vaardigheden** die de leerlingen moeten beheersen en hoe ze geëvalueerd worden. Na het meestappen met een leerling, moeten de begeleiders bij jou verslag uitbrengen zodat jij de controlefiche kan invullen.

Stap 3: maak het Voetgangersbrevet Zilver bekend

Licht de ouders en de rest van de school in over het Voetgangersbrevet Zilver. Moedig ouders ook aan om zelf met hun kind de vaardigheden in te oefenen.

3.2 Parcours

Stap 1: stel het parcours op

De vertrekplaats ligt bij voorkeur op de speelplaats van de school. Op deze manier kunnen de leerlingen de vaardigheden verder inoefenen terwijl ze wachten op hun beurt. Hiervoor kan je eventueel een beroep doen op je collega lichamelijke opvoeding.

Op het parcours moeten de volgende vier vaardigheden getest worden:

1. Stappen op een berm/fietspad/fietsvoetpad als er geen voetpad is.

De leerling toont correct gedrag op de berm of het fiets(voet)pad, hij rent of speelt niet. De leerling laat zien dat hij fietsers op een fietspad voorrang verleent en dat hij oplettend is voor andere weggebruikers.

2. Oversteken op een zebrapad.

De leerling die onder toezicht van een begeleider het zebrapad wil oversteken, stopt aan de stoeprand, kijkt steeds goed links en rechts. Als het veilig is, maakt de leerling duidelijk dat hij wil oversteken door te zeggen 'Ik steek over'.

3. Langs een hindernis stappen die het voetpad deels verspert.

De leerling vertraagt als hij de hindernis nadert en stapt de hindernis langs de huizenkant voorbij.

4. Oversteken op een veilige plaats (als er geen zebrapad is).

De leerling toont dat hij de gevaarlijke oversteekplaatsen vermijdt en een positie kiest waarbij:

- hij het aankomende verkeer het beste kan zien;
- hij het best gezien wordt door de andere weggebruikers.

Duid op de dag van de test de te volgen route aan met begeleidende pijlen zodat iedereen goed weet waar de vaardigheden getest worden. Geef de helpers nog een korte briefing over:

- wie met welke leerlingen meestapt;
- hoe ze de deelnemende leerlingen moeten beoordelen;
- hoe ze mee instaan voor de veiligheid.

Stap 2: overloop het parcours met de leerlingen

Maak de volgende afspraken met de leerlingen:

- Alle leerlingen dragen steeds een fluohesje met een rugnummer. Zorg ervoor dat er geen nummers ontbreken en dat de nummering overeenstemt met die op de controlefiche.
- Je mag tijdens de test niemand voorbijsteken. Het is geen snelheidswedstrijd. Je moet dus normaal stappen en niet rennen. Kom je toch te dicht in de buurt van de leerling die voor jou vertrokken is, dan vertraag je.
- Je wordt tijdens de test niet alleen beoordeeld op de vaardigheden, maar ook op je algemeen verkeersgedrag. Breng jezelf en anderen dus nooit in gevaar!

Stap samen met de leerlingen het parcours af en sta even stil bij de verschillende vaardigheden. Leg de kinderen uit waarop ze precies beoordeeld zullen worden.

Stap 3: neem de eindtest af

De leerlingen leggen één voor één de eindtest af, onder nauw toezicht van de begeleider. Om dat efficiënt te laten verlopen, kan je de klas best in twee splitsen. De helft van de leerlingen staat klaar om het parcours af te leggen. De andere helft oefent met de extra begeleider de vaardigheden nog wat verder in.

Wij raden aan dat jij als klasleerkracht bij de kinderen aan het vertrekpunt blijft. De eerste leerling vertrekt daar met zijn begeleider en voert de eerste vaardigheid uit. Als de eerste leerling deze vaardigheid uitgevoerd heeft, kan de tweede vertrekken met zijn begeleider. Als de eerste leerling weer veilig op de speelplaats is, komt de begeleider naar jou en legt uit hoe de leerling de vaardigheden uitgevoerd heeft. Op basis van deze feedback vul je de controlefiche in.

Stap 4: beoordeel de leerlingen

Je kan de leerlingen beoordelen met een controlefiche. Je kan de controlefiche downloaden op verkeerschool.be.

De kinderen moeten **vier op vier behalen** op de vaardigheden om hun Voetgangersbrevet Zilver te behalen. Bij elk van de vier vaardigheden moet de controleur nagaan of de leerling de deelvaardigheden goed uitvoert. Doet een kind iets fout, dan geeft de begeleider dat door. Duid op de controlefiche alleen de **fouten** aan, dat werkt vlotter. Onderaan op de controlefiche is ook een vakje voorzien waarin je specifieke opmerkingen kan noteren.

Wees correct in de beoordeling. Al hoeft een kleine correctie niet te betekenen dat de leerling zijn brevet niet kan behalen. We vertrouwen hiervoor op jouw inschattingsvermogen en kennis van de capaciteit van je leerlingen.

3.3 Beoordeling en resultaten

Alle leerlingen ontvangen na de eindtest het Voetgangersbrevet Zilver en een polsbandje. Op de voetgangersbrevetten vink je aan of de leerling geslaagd is of dat hij nog verder moet oefenen. Je vermeldt dan welke (deel)vaardigheden nog bijzondere aandacht nodig hebben.

Het Voetgangersbrevet Zilver is zo opgesteld dat ieder kind beloond wordt voor zijn inspanning, geslaagd of niet geslaagd. Naast het brevet krijgt de leerling ook een polsbandje om te tonen dat hij de test afgelegd heeft.

Je kan de voetgangersbrevetten en polsbandjes best zo snel mogelijk uitdelen na de test. Zo weten de kinderen nog goed wat de verschillende vaardigheden juist omvatten en kunnen ze beter terugblikken op hun prestatie. Op de brevetten kan je ook nog wat extra informatie schrijven voor de ouders.

TIP: Reflecteer in de klas samen met de leerlingen hoe ze de test ervaren hebben: wat ging goed? Wat vond je moeilijk? Je kan hiervoor de zelfevaluatie gebruiken die je op de website vindt. Hiervoor kan je de zelfevaluatie gebruiken die je op de website vindt.

Het is ook prettig voor de leerlingen als je van de brevetuitreiking een plechtig momentje of een leuk feestje maakt, samen met bijvoorbeeld ouders of directie.

